

Anita Has-Tokarz

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ORCID 0000-0002-0552-3914

Renata Malesa

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ORCID 0000-0002-0371-0839

**Postrzeganie architektury informacji
przez studentów wybranych szkół wyższych w Polsce
w świetle badań ankietowych**

W ostatniej dekadzie obserwujemy w Polsce dynamiczny rozwój architektury informacji (ang. IA – *information architecture*), rozumianej holistycznie jako działalność praktyczna związana z zarządzaniem i organizacją informacji oraz nadawaniem im logicznych struktur, ale też jako dyscypliny kształtującej cyfrowe przestrzenie informacyjne zgodnie z potrzebami użytkowników¹. Wiąże się to z rozkwitem Internetu i różnorodnością jego usług, co spowodowało zwiększenie ilości informacji, ale też wygenerowało kapitalne zmiany w dostępie do niej, w sposobach gromadzenia, organizowania i prezentowania zasobów informacyjnych. Informacja stała się wszechobecna, stawiając przed omawianą dyscypliną nowe wyzwania². Odzwierciedleniem tych zjawisk są zarówno przyrost piśmiennictwa naukowego w omawianym obszarze badawczym (w tym także polskojęzycznego, choć jak podkreśla Anna Matysek, nadal częściej mamy do czynienia z implementacją prac obcojęzycznych)³, jak i organizacja wydarzeń naukowych, stanowiących platformę wymiany wiedzy, idei i doświadczeń w środowisku badaczy, którzy zajmują się problematyką funkcjonowania informacji w społeczeństwie. Przykładem są tutaj konferencje Instytutu Badań Informacji i Komunikacji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, wpisujące się w obchody Światowego Dnia Architektury Informacji (ang. WIAD – World Information

1 Zob. S. Skórka, *Architektura informacji*, [w:] *Nauka o informacji*, red. W. Babik, Warszawa 2016, s. 555–575 oraz M. Roszkowski, *Każda reprezentacja jest interpretacją – w stronę hermeneutycznej koncepcji architektury informacji*, „Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” 2019, t. 57, nr 2 (114), s. 61–79.

2 Zob. A. Resmini, L. Rosati, *Pervasive Information Architecture: Designing Cross-Channel User Experiences*, Burlington, MA 2011.

3 Zob. A. Matysek, *Architektura informacji w piśmiennictwie zagranicznym 1982–2018. Analiza ilościowa*, „Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” 2018, t. 56, nr 2 (112), s. 88–111.

Architecture Day)⁴, czy symposium AIDA (Architektura Informacji jako Dyscyplina Akademicka) organizowane przez Instytut Nauk o Informatyce Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie⁵.

Architektura informacji w ofercie edukacyjnej ośrodków światowych i krajowych

W ostatnich latach wyraźnie wzrosło też zainteresowanie tą dyscypliną w aspekcie nauczania akademickiego, w wymiarach tak międzynarodowym, jak i krajowym⁶. Architekci informacji mogą podjąć kształcenie na studiach licencjackich, magisterskich, a także w ramach specjalistycznych kursów i programów oferowanych przez ośrodki akademickie oraz instytucje edukacyjne na całym świecie. Według danych udostępnionych przez The Information Architecture Institute w 2014 roku takich ośrodków było na świecie ponad 50. Zestawienia te nie oddają jednak aktualnego stanu, nie uwzględniają bowiem tych instytucji, które powstały w ostatnich pięciu latach, np. w wykazie wymieniono tylko jedną polską uczelnię, tj. Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, który jako pierwszy wprowadził kształcenie na studiach podyplomowych z zakresu architektury informacji⁷.

Krajowe ośrodki akademickie, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom kandydatów, wymogom rynku pracy oraz wzrastającemu zainteresowaniu technologiami komputerowymi i informacyjnymi, coraz częściej uruchamiają specjalistyczne kierunki studiów, ścieżki kształcenia oraz specjalizacje obejmujące zagadnienia specyficzne dla architektury informacji. Inicjatywy te podejmowane są w tych instytucjach i katedrach, które dotychczas zajmowały się kształceniem bibliotekarzy i specjalistów informacji⁸ oraz badaniami w zakresie nauki o książce i informatologii⁹. Procesy te wydają się naturalne, wszak problematyka związana z podstawami organizacji i działaniem systemów informacyjno-wyszukiwawczych znajduje się w polu zainteresowań badawczych nauki o informacji już od drugiej połowy XX wieku, a architektura informacji stanowi integralną i ważną część zagadnień teoretycznych, jak i praktycznych związanych z działalnością informacyjną.

4 Zob. I Ogólnopolska Konferencja Naukowa WIAD19: „Projektowanie dla Różnorodności”, [on-line:] <http://wiad19torun.mystrkingly.com/> – 28.11.2020 oraz II Ogólnopolska Konferencja Naukowa WIAD20: „Architektura informacji istotą projektu”, [on-line:] <http://wiad20.mystrkingly.com/> – 28.11.2020; P. Chmielewski, *Architektura informacji i Światowy Dzień Architektury Informacji*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2019, nr 1 (22), s. 190–197.

5 Zob. stronę WWW projektu: AIDA, [on-line:] <http://aida.up.krakow.pl/> – 28.11.2020.

6 Zob. P. Taflowski, *Architektura informacji jako problem badawczy informatologii*, „Zagadnienia Informatyki Naukowej. Studia Informacyjne” 2016, t. 54 (2), s. 37–47.

7 Zob. *Degree and Certificate Programs in IA Updated 28 February 2014*, [on-line:] <http://archive.ia institute.org/documents/learn/education/IA-programs-2014.pdf> – 18.12.2020.

8 R. Malesa, *Kształcenie akademickie bibliotekarzy. Doświadczenia ośrodków krajowych w kontekście zmian*, „Bibliotekarz” 2020, nr 5, s. 4–8.

9 P. Taflowski, dz. cyt., s. 39.

W Polsce studia licencjackie na kierunku architektura informacji jako pierwsze zostały uruchomione w roku akademickim 2014/2015 w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, który stanowi jednocześnie kolebkę rodzimej refleksji naukowej nad architekturą informacji jako quasi-nauką, rozpoczętą od badań i pomiarów funkcjonalności w serwisach internetowych prowadzonych do chwili obecnej przez Stanisława Skórkę¹⁰. Następnie kształcenie w tym zakresie zaproponowały równolegle dwie uczelnie: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Od roku akademickiego 2018/2019 kształcenie architektów informacji rozpoczął Uniwersytet Śląski w Katowicach¹¹, zaś Uniwersytet Warszawski poszerzył ofertę o kierunek architektura przestrzeni informacyjnych, który ewoluował na bazie prowadzonej w ośrodku od kilku lat specjalizacji na studiach magisterskich pod nazwą architektura informacji i wiedzy. Ponadto na Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, na kierunku filologia polska prowadzona jest specjalność architektura informacji.

Architektura informacji w ofercie dydaktycznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Architektura informacji jako kierunek kształcenia została wprowadzona do oferty dydaktycznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w roku akademickim 2016/2017, w miejsce wygaszonych studiów licencjackich z informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Lubelska uczelnia była drugą w Polsce jednostką oferującą studentom możliwość zdobywania wiedzy i umiejętności z tego obszaru. Rozpoczynając prace nad programem nowego kierunku studiów, wykorzystano przede wszystkim wzorce światowe dotyczące kształcenia w zakresie architektury informacji¹². W tym czasie studia i specjalistyczne kursy z tego obszaru problemowego realizowały głównie ośrodki amerykańskie, takie jak: Capitol College (Master of Science in Information Architecture), School of Library and Information Science Indiana University (Master of Information Science in Information Architecture and Design), Illinois Institute of Technology (Master of Science in Information Architecture), Kent State University (Interdisciplinary Program in Information Architecture and Knowledge Management), Department of Library and Information Science University of Pittsburgh (Special

10 Zob. S. Skórka, *Architektura informacji – krótki przewodnik*, [w:] *Zawód infobroker: polski rynek informacji*, red. S. Cisek, A. Januszko-Szakiel, Warszawa 2015, s. 260–275; tenże, *Strategie poszukiwania informacji w edukacyjnym systemie hipertekstowym*, „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 2005, t. 13, nr 2, s. 43–48; tenże, *Nowe wyzwania architektury informacji*, „Bibliotheca Nostra” 2016, nr 2 (44), s. 10–22.

11 Zob. A. Matysek, *Architektura informacji – nowy kierunek studiów na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” 2019, t. 17, s. 364–371.

12 Zob. A. Has-Tokarz, R. Malesa, *Architektura informacji w ofercie dydaktycznej Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie – od koncepcji do realizacji*, „Folia Bibliologica” 2017, vol. 59, s. 201–214.

Topics: Information Architecture), University of Michigan (Course with Content Directed Toward In Information Architecture: Synonyms and Taxonomies: Thesaurus Design for Information Architects)¹³.

W programie kształcenia w zakresie architektury informacji realizowanym w lubelskim ośrodku położono nacisk na praktyczne aspekty dotyczące tworzenia i zarządzania zasobami informacyjnymi (Information Resource Management – IRM), uwzględniając kwestie ekonomii i ekologii informacji, biznesu informacyjnego, zachowań i potrzeb użytkowników informacji. Wiązało się to z rozumieniem architektury informacji jako zbioru wiedzy i kompetencji związanych z tworzeniem, przechowywaniem i udostępnianiem danych w postaci cyfrowej w celu ułatwienia użytkownikowi dostępu do nich i ich wykorzystania. Wobec powyższego konieczne stało się uwzględnienie problematyki użyteczności systemów informacyjnych oraz projektowania zorientowanego na użytkownika. Wszak architekt informacji jest postrzegany i opisywany jako specjalista tworzący strukturę informacji i projektujący systemy informacyjne w sposób umożliwiający użytkownikom optymalne dotarcie do poszukiwanej treści. Zawód ten wymaga znajomości wielu czynników mających wpływ na wyszukiwanie, gromadzenie, projektowanie, przetwarzanie i udostępnianie informacji¹⁴.

Projektując założenia i treści programu w ośrodku lubelskim, odwołano się do znanej od połowy lat 70. XX wieku koncepcji teoretycznej Richarda Saula Wurmana, wyznaczającej przedmiot i obszary problemowe dyscypliny¹⁵, która miała zajmować się „organizacją informacji i ułatwieniem znajdowania dróg dotarcia do niej”¹⁶. Amerykański badacz w 1976 roku użył terminu „architektura informacji”, opisując modele efektywnego postępowania ze zbiorami informacji w czasach, gdy ludzkość generuje ogromne ilości danych. Uznał, że przy tworzeniu i organizowaniu zasobów i systemów informacyjnych zasadne byłoby kierowanie się wytycznymi obowiązującymi przy projektowaniu budynków. Architekta informacji scharakteryzował jako osobę tworzącą strukturę lub mapę informacji, która umożliwi znalezienie indywidualnej ścieżki do wiedzy, oraz organizuje wzorce właściwe dla informacji przez konstruowanie nowoczesnych systemów¹⁷.

13 D. Robins, *Information Architecture in Library and Information Science Curricula*, „Bulletin of the American Society for Information Science and Technology” 2002, Vol. 28, Iss. 2, s. 20–22, [on-line]: <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/bult.231> – 18.12.2020.

14 Zob. R. Malesa, *Librarian or Information Architect? Trends in the Academic Education of Information Workers in Poland*, „Information, Communication, Society” 2020, s. 94–96, [on-line:] http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/52747/2/2020_Malesa_R-Librarian_or_Information_Architect_94-95.pdf – [dostęp: 28.11.2020].

15 R.S. Wurman, *Information Architects*, Graphis Publications, New York 1997.

16 S. Skórka, *Nowe wyzwania architektury informacji...*, s. 11.

17 Tenże, *Architektura informacji. Nowy kierunek informacji naukowej*, „EBIB” 2002, nr 11, [on-line:], <http://www.ebib.pl/2002/40/skorka.php> – 28.11.2020.

Treści programowe i sylwetka absolwenta studiów licencjackich i magisterskich w zakresie architektury informacji na UMCS w Lublinie

Studia licencjackie z architektury informacji zaadresowano do osób gotowych twórczo łączyć wiedzę i umiejętności humanistyczne z kompetencjami informatycznymi, czego odbiciem stały się opracowane kierunkowe efekty kształcenia i zaproponowane przedmioty. Moduły przedmiotów obowiązkowych umożliwiają zdobycie wiedzy ogólnej stanowiącej podstawę refleksji teoretycznej odnoszącej się do zjawisk i procesów zachodzących w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy. Moduły te obejmują sześć zasadniczych tematów: wprowadzenia do architektury informacji; problematyki społeczeństwa informacyjnego; organizacji i zarządzania zasobami informacyjnymi; architektury źródeł informacji; komunikacji informacyjnej i medialnej; prawa i etyki w działalności informacyjnej. Moduły fakultatywne i specjalistyczne obejmują z kolei przedmioty pozwalające na zdobycie wiedzy i umiejętności praktycznych w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, projektowania oraz opracowywania systemów wyszukiwawczych, realizowania i wdrożenia kreatywnych projektów cyfrowych, tworzenia stron WWW, testowania funkcjonalności systemów informacyjnych i badania ich użytkowników. Program studiów licencjackich AI uwzględni trzy specjalności: publikowanie cyfrowe i sieciowe, architekturę systemów informacyjnych (najchętniej wybieraną przez studentów) oraz architekturę biblioteczną przestrzeni informacyjnej.

Absolwent studiów licencjackich z architektury informacji legitymuje się m.in. umiejętnościami projektowania przestrzeni informacyjnych przez zastosowanie analizy, selekcji i organizacji informacji na podstawie cech formalnych i treściowych, opracowywania systemów wyszukiwawczych; projektowania funkcjonalnego, estetycznego i atrakcyjnego graficznie komunikatu wizualnego dla mediów tradycyjnych i cyfrowych; prowadzenia badań i analiz w zakresie jakości systemów i środowisk informacyjnych, znajdujących się w przestrzeniach cyfrowej i rzeczywistej.

Projektując sylwetkę absolwenta studiów pierwszego stopnia, założono, że studenci będą mogli podejmować pracę m.in. w instytucjach społecznych, politycznych, fundacjach, stowarzyszeniach oraz innych organizacjach zajmujących się planowaniem i realizowaniem polityki informacyjnej, zdobywaniem, przetwarzaniem i organizacją informacji; repozytoriach cyfrowych; firmach gromadzących i przetwarzających informacje; jednostkach administracji publicznej i państwowej; placówkach informacyjnych; bibliotekach; wydawnictwach; księgarniach (tradycyjnych i elektronicznych); agencjach reklamowych; portalach i serwisach internetowych; mediach społecznościowych; firmach zajmujących się analizą mediów i Internetu, a także prowadzić własną działalność na rynku usług informacyjnych. Założono również, że studia licencjackie przygotowują absolwentów do pracy w takich zawodach jak architekt informacji, specjalista zarządzania informacją, projektant baz danych, archiwista dokumentów elektronicznych, projektant stron internetowych, menedżer serwisu internetowego, menedżer zbiorów cyfrowych, infobroker, operator systemów informacyjnych w przedsiębiorstwie i urzędzie, tester użyteczności aplikacji, wydawca, bibliotekarz, księgarz i wielu innych.

Od roku akademickiego 2019/2020 w ośrodku lubelskim uruchomiono studia magisterskie z architektury informacji. W programie położono nacisk na teoretyczne i praktyczne aspekty Information Resource Management (czyli tworzenia, przetwarzania i zarządzania zasobami informacyjnymi). W programie studiów uwzględniono ponadto kwestie dotyczące aplikacji mobilnych, Internetu, zasobów typu *big data*, *linked data* etc. Moduł przedmiotów fakultatywnych zaprojektowano tak, aby umożliwić studentom zdobycie wiedzy odnoszącej się do zjawisk i procesów zachodzących w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na znajomości, m.in. języka mediów społecznościowych, kultury języka w pracy architekta informacji, manipulacji wiedzą i informacją, kultury informacyjnej. Program kształcenia koncentruje się wokół formowania specjalistycznych kompetencji informacyjnych, poszukiwanych na rynku pracy. W założeniu ma przygotowywać do wykonywania zawodów takich jak architekt informacji, projektant baz danych, projektant stron internetowych, menedżer serwisu internetowego, menedżer zbiorów cyfrowych, infobroker, operator systemów informacyjnych w przedsiębiorstwie i urzędzie, tester użyteczności aplikacji, ale też wydawca i księgarz.

Świadomość społeczna jako kategoria badawcza

Podstawowym celem podjętych badań było ustalenie, jaka jest „świadomość” specyfiki architektury informacji wśród studentów, którzy reprezentują pokolenie tzw. cyfrowych tubylców (ang. *digital natives*)¹⁸. Dla reprezentantów tej generacji technologie komunikacyjno-informacyjne i nowe media są naturalnym środowiskiem życia, a oni sami – na co wskazują badania – bardzo wysoko oceniają swoje kompetencje informacyjne¹⁹.

Przyjęcie pojęcia „świadomości” jako kluczowej kategorii w niniejszych badaniach obliguje do jego wyjaśnienia. Na gruncie socjologii, a ściślej w zakresie jej subdyscypliny, jaką jest socjologia wiedzy, „świadomość” utożsamiana jest z wiedzą i to w aspektach zarówno jednostkowym, jak i zbiorowym. Niekiedy komponent poznawczy uzupełniany jest o przeświadczenia wartościujące (ocenne). Epitetem „społeczna” określa się natomiast najczęściej zbiorowe ujęcie świadomości. Świadomość społeczna jest więc przymiotem konkretnego podmiotu zbiorowego lub może być traktowana jako obiektywna (niezależna od swego nośnika) struktura²⁰.

Termin ten na gruncie socjologii występuje w dwóch zasadniczych znaczeniach. W pierwszym – jest przeciwieństwem świadomości indywidualnej (u Emila Durkheima „świadomość zbiorowa” [inaczej wspólna]²¹); odnosi się do zespołu wyobrażeń

18 Zob. M. Prensky, *Digital Natives, Digital Immigrants*, „On the Horizon” 2001, Vol. 9, No. 5, s. 1–6.

19 Zob. NASK, *Nastolatki 3.0. Raport z badania*, Warszawa 2017.

20 Zob. M. Ziółkowski, *Przyczynek do sposobu pojmowania świadomości społecznej*, [w:] *Świadomość jednostkowa a świadomość społeczna*, red. J. Brzeziński, L. Nowak, Warszawa – Poznań 1984, s. 9–36.

21 Emil Durkheim świadomość jednostkową przeciwstawiał świadomości zbiorowej (wspólnej), rozumianej jako zespół wyobrażeń zbiorowych, które nie są tylko i wyłącznie

zbiorowych, które nie są tylko prostą sumą tego, co myślą i czują poszczególne jednostki; jest rdzeniem wyobrażeń indywidualnych. W drugim znaczeniu – to jedna z głównych kategorii filozofii marksistowskiej, oznaczająca całokształt charakterystycznych dla danego społeczeństwa treści i form życia duchowego; przeciwieństwo bytu społecznego. W tym rozumieniu „świadomość społeczna” jest w istocie równoznaczna z pojęciem „nadbudowy” i obejmuje nie tylko idee, lecz również instytucje (prawo, naukę, religię itd.)²². Wśród opracowań dotyczących zagadnienia świadomości jako fenomenu życia społecznego na uwagę zasługuje propozycja Stanisława Kozyra-Kowalskiego. Według niego „Świadomość społeczna to idee, wyobrażenia i wiedza ludzi o świecie społecznym i przyrodniczym, o sobie i o innych. [...] mniej lub bardziej upowszechnione systemy i zbiory idei, wyobrażeń i wiedzy, które mają jednostki ludzkie o swoim świecie społecznym i jego stosunkach z przyrodą, o swoich działaniach i zachowaniach, o swojej osobowości biopsychicznej i o swoim myśleniu”²³.

Mianem „świadomości społecznej” określane są także pewne konfiguracje żywnych przez konkretne jednostki i grupy (układy jednostek) przekonań. Nosicielami świadomości społecznej są wyłącznie jednostki ludzkie, indywidualne podmioty poznania. Nie ma zatem świadomości niezależnej od jednostki albo zbioru jednostek, istniejącej ponad czy między nimi. Nie wszystkie przekonania indywidualne należą jednak do świadomości społecznej²⁴.

Dla naszych rozważań wykładnię stanowić będzie koncepcja Durkheimowska. Podkreślenia wymaga fakt, że Durkheim wyraźnie rozgraniczył pojęcia „świadomości społecznej” i „świadomości zbiorowej” (wspólnej). Pierwsze z nich miało o wiele szerszy zakres niż drugie. Świadomość zbiorowa w koncepcji Durkheima jest postrzegana jako część całościowej świadomości danego społeczeństwa. Jest istotnym elementem rzeczywistości kształtującym kondycję jednostek i ich sposób uczestnictwa w społeczeństwie. Ma charakter obiektywny i jest jednym z wielu faktów społecznych, które „polegają [...] na sposobach działania, myślenia i odczuwania, zewnętrznych wobec jednostki, a zawdzięczających swoje istnienie potędze przymusu, za pomocą której narzucają się jednostce”²⁵. Co istotne: tak ujmowana świadomość zbiorowa posiada

prostą sumą tego, co myślą i czują poszczególne jednostki, lecz pewną realną (w specyficznym rozumieniu tego słowa) całością. Świadomość społeczna jest tutaj rdzeniem wyobrażeń i podstawą świadomości jednostkowej, z niej świadomość jednostkowa wywodzi się i powstaje (wzmacnia się) właśnie dzięki modyfikacjom zachodzącym w świadomości zbiorowej, a zwłaszcza zmianom siły i zakresu jej oddziaływania. Modyfikacje te mają natomiast swoje źródło w uwarunkowaniach środowiskowych i przemianach ogólnospołecznych. Zob. E. Durkheim, *O podziale pracy społecznej*, tłum. K. Wakar, Warszawa 1999.

22 *Świadomość społeczna*, [hasło w:], *Encyklopedia PWN*, [on-line:], <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/swiadomosc-spoieczna;3984380.html> – 28.11.2020.

23 S. Kozyr-Kowalski, *Świadomość społeczna, ucziowieczenie i ubytowanie wiedzy*, [w:] *Człowiek i kultury. Liber amicorum. Studia poświęcone Profesorowi Mirosławowi Nowackowski*, red. Z. Stachowski, Warszawa-Tyczyn 2001, s. 23–24.

24 M. Ziółkowski, *Wiedza, Jednostka. Społeczeństwo. Zarys koncepcji socjologii wiedzy*, Warszawa 1989, s. 142.

25 E. Durkheim, *Zasady metody socjologicznej*, tłum. J. Szacki, Warszawa 2000, s. 30.

charakter procesualny, krystalizuje się w czasie, w wyniku doświadczeń jednostki i oddziaływań środowiskowych.

Wyniki badań ankietowych

Badania przeprowadzono wiosną 2020 roku (pomiędzy lutym a kwietniem) i objęto nim 142 studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i 20 z Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Wśród tych z UMCS znalazło się: 84 z Wydziału Humanistycznego: 40 z architektury informacji (28 studentów – I rok, studia licencjackie; 12 studentów – I rok, studia magisterskie), 10 z romanistyki – I rok, studia licencjackie, 19 z germanistyki – I rok, studia licencjackie, 15 z portugalistyki – I rok, studia licencjackie; oraz 58 z Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS – kierunek produkcja medialna, I rok, studia licencjackie. Wzięcie pod uwagę także studentów WAT z kierunku informatyka – I rok, studia licencjackie – pozwoliło na skonfrontowanie ewentualnych różnic w postrzeganiu specyfiki problemowej architektury informacji u studentów reprezentujących nauki humanistyczno-społeczne i ścisłe.

Badania ilościowo-jakościowe przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego, który jest adekwatnym narzędziem gromadzenia wiedzy o opiniach i poglądach na temat różnych zjawisk społecznych²⁶. Jako technikę badawczą zastosowano ankietę anonimową. Przygotowano dwa różne kwestionariusze złożone z 7 i 4 pytań. Pierwszy skierowano do studentów architektury informacji (studia licencjackie i magisterskie), drugi – pozostałych kierunków²⁷. Badanie przeprowadzono dwoma sposobami: wśród studentów UMCS stacjonarnie, przy pomocy ankiety tradycyjnej, natomiast wśród studentów WAT z wykorzystaniem ankiety elektronicznej.

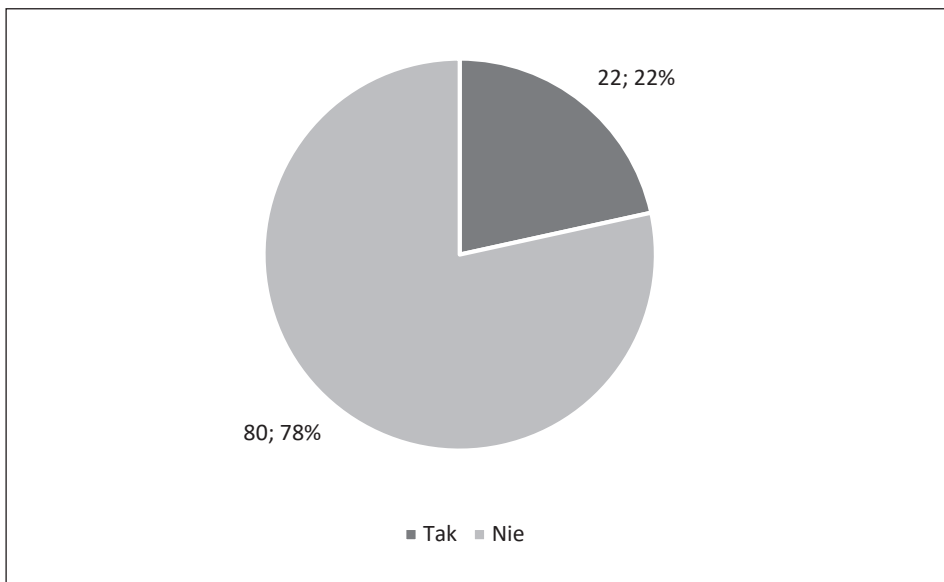
Cele szczegółowe badań koncentrowały się wokół kilku zagadnień: znajomości terminu „architektura informacji”, jej obszarów problemowych, badaczy dyscypliny (na świecie i w Polsce), jej znaczenia we współczesnym świecie oraz szans absolwentów tego kierunku na rynku pracy.

Kwestią wyjściową było ustalenie znajomości (rozpoznawalności) terminu „architektura informacji” wśród studentów. Na pytanie: „Czy kiedykolwiek zetknął/zetknęła się Pan/Pani z nazwą »architektura informacji«?” pozytywnej odpowiedzi udzieliło 78% studentów UMCS (pytania nie zadano studentom architektury informacji) oraz 60% studentów WAT (zob. wykresy 1 i 2).

W odniesieniu do studentów kierunku architektura informacji interesującą kwestią było ustalenie, gdzie po raz pierwszy zetknęli się z tą nazwą. Najpopularniejszym źródłem pozyskiwania danych w tym zakresie okazał się system Internetowej Rejestracji Kandydatów UMCS (90%). Kolejno wskazywane były: Internet (7,5%) i źródła nieformalne, tj. znajomi, grupa towarzyska (2,5%). Studenci innych kierunków, którzy zadeklarowali zetknięcie się z nazwą AI, jako źródło informacji wskazali odpowiednio: Internet (46%) oraz szkołę i uczelnię (po 27% wskazań) (zob. wykres 3).

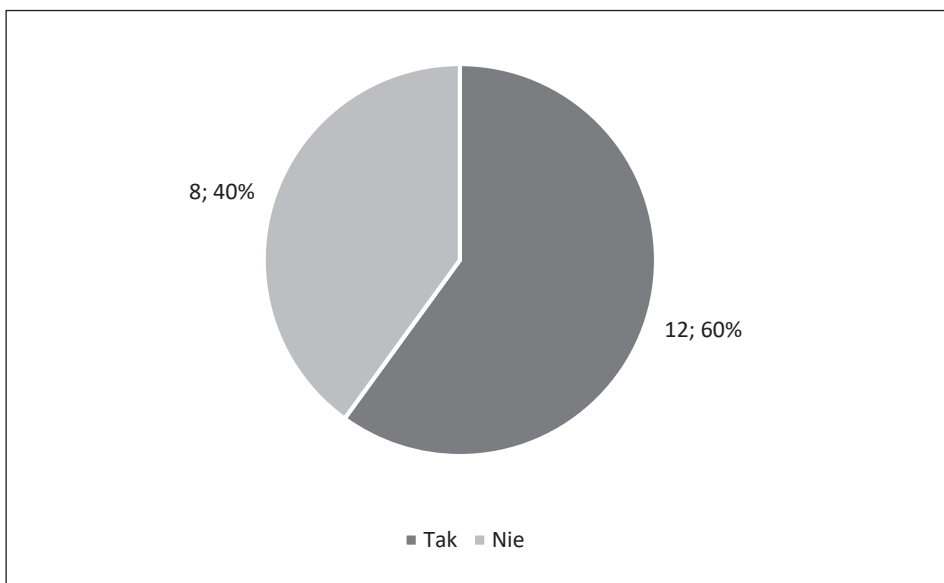
26 M. Łobocki, *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków 2010.

27 Zob. Aneks.

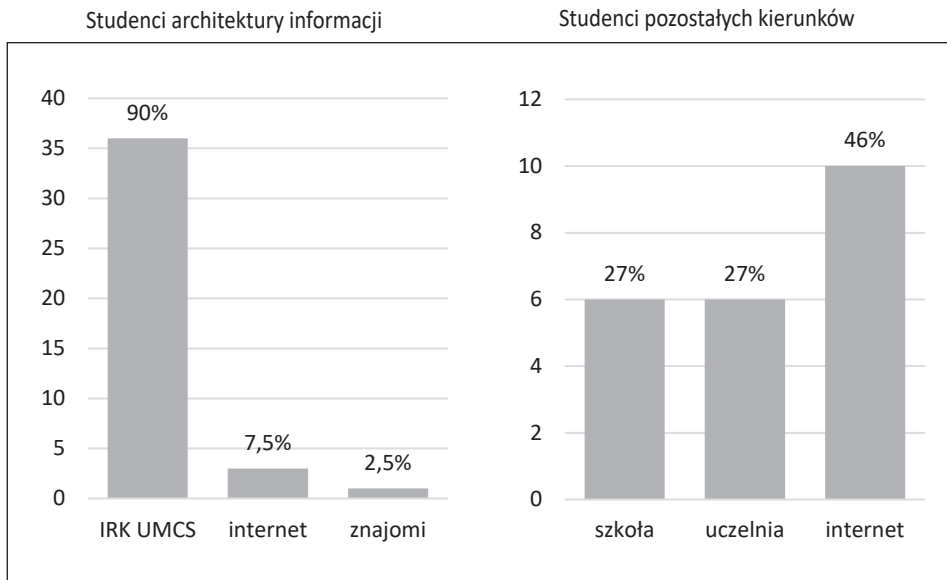
Wykres 1. Rozpoznawalność „architektury informacji” wśród studentów UMCS

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2. Rozpoznawalność „architektury informacji” wśród studentów WAT

Źródło: opracowanie własne

Wykres 3. Źródła pozyskiwania danych o „architekturze informacji” wśród studentów UMCS

Źródło: opracowanie własne

Studenci WAT jako źródła informacji o terminie „architektura informacji” wskazali odpowiednio system IRK (58%), uczelnię (25%) oraz ogłoszenia o pracę (17%).

Ważne było ustalenie, jak rozumiany jest termin „architektura informacji”. W grupie studentów UMCS niestudiujących na kierunku architektura informacji na pytanie: „Co to jest według Pana/Pani architektura informacji?” odpowiedzi „nie wiem” udzieliło 20 osób (20,4%). Wśród 82 osób (79,6%), które udzieliły odpowiedzi, można wskazać kilka głównych obszarów identyfikowanych przez studentów z architekturą informacji. Najliczniejsza grupa (61%) utożsamia to pojęcie z tworzeniem, organizacją i zarządzaniem informacją. Wśród odpowiedzi pojawiły się m.in. następujące próby definicji: „tworzenie struktur informacyjnych”; „konstrukcja/budowa informacji”; „projektowanie informacji w sposób czytelny i zrozumiały dla odbiorców”; „nauka porządkowania i systematyzowania danych”; „gospodarowanie informacjami”; „rozmieszczanie informacji według określonych kodów i schematów”; „sposób segregacji informacji”; „planowanie informacji”; „spisywanie informacji”; „tworzenie układów informacji”. Duża grupa respondentów (13,4%) architekturę informacji kojarzy z procesem przekazywania informacji. Pojawiały się następujące próby definicji: „dziedzina zajmująca się przekazywaniem informacji”; „sposób organizacji przepływu danych w społeczeństwie”; „jak kiedyś nadawało się informację”; „sposób, w jaki informacja nadawana jest do odbiorców”; „schematy pomocnicze ułatwiające przekazywanie informacji”. Kolejno 7,3% badanych utożsamia zagadnienie z projektowaniem stron internetowych: „sposób organizowania stron internetowych”; „organizowanie i etykietowanie stron internetowych w celu podpinania użytkowych informacji”; „grafika witryn”. Inne wskazania

dotyczyły: architektury budynków (4,9%): „budynki, gdzie przechowywane są dane”; „tworzenie budynków za pomocą jakichś programów komputerowych i udostępnianie ich”; „branża architektoniczna”; „informacja o architekturze, budowlach i stylach”; estetyki przekazu (4,9%): „ładne i precyzyjne ustawianie informacji w programach lub stronach internetowych”; „rozbudowane plany informacji, mapy myśli, tabele, różne sposoby zapisu wielu informacji”; „żeby informacja wyglądała pięknie”; tworzenia baz danych (2,4%): „budowanie baz danych i porządkowanie ich”; „sposób, w jaki składowane są informacje w bazach danych” oraz archiwizowania informacji (2,4%): „system archiwizowania informacji”; „coś związanego z archiwizowaniem informacji przez pokolenia”. Pozostałe 3,7% to wskazania, które trudno sklasyfikować. Pojawiły się tu m.in. wypowiedzi typu: „zbiór informacji”; „struktura źródeł informacji”; „koryndowanie strony”; „załatwianie spraw pomiędzy biznesami”.

Wśród studentów informatyki odpowiedzi na pytanie: „Co to jest według Pana/ Pani architektura informacji?” udzieliło 100% respondentów. Identyfikują oni architekturę informacji z tworzeniem struktury informacji oraz organizacją i zarządzaniem danymi na stronach WWW: „sposób na ułożenie informacji na stronie, tak żeby były lepiej dostępne i widoczne”; „umiejętny sposób podawania informacji w odpowiedniej formie”; „dziedzina zajmująca się sposobem prezentacji danych”; „zbiór informacji w pewien sposób posegregowanych”; „zorganizowany sposób przechowywania i przedstawiania danych”; „taka organizacja stron internetowych, która jest skuteczna, by uzyskać potrzebne informacje”; „organizacja danych, tak by forma struktury, z której korzystamy, była przejrzysta, użyteczna i łatwa w użytku”; „sposób układu informacji na stronie internetowej”; „organizacja informacji, odpowiedni układ strony WWW”. Pomimo że 40% ankietowanych studentów WAT przyznało, że nie zetknęło się z nazwą „architektura informacji”, na podstawie zebranych odpowiedzi stwierdzić można, że intuicyjnie interpretują ją poprawnie.

W odniesieniu do studentów kierunku architektura informacji starano się rozpoznać stopień zaawansowania ich wiedzy w zakresie profesjonalnej znajomości terminu, identyfikacji obszarów problemowych i zagadnień specjalistycznych oraz przedstawicieli dyscypliny w Polsce i na świecie. Interesujące było ustalenie, czy występują różnice w wiedzy na temat specyfiki dyscypliny pomiędzy studentami studiów licencjackich i magisterskich. W świetle zakładanych efektów kształcenia zasadnym było zweryfikowanie tezy, że wiedza studentów studiów magisterskich jest pogłębiona, bardziej kompletna i szersza niż w przypadku studentów studiów licencjackich²⁸.

Uzyskane wyniki badań potwierdzają powyższą tezę. Studenci studiów magisterskich definiowali termin w sposób bardziej precyzyjny niż ich młodsi koledzy. W ich odpowiedziach uwidacznia się trojaki rozumienie architektury informacji:

1. architektura informacji jako nauka: „dziedzina nauki zajmująca się badaniem i opisywaniem zjawisk skupionych wokół nabywania, przechowywania, zarządzania

28 Porównanie efektów kształcenia dla programu kształcenia na kierunku architektura informacji (studia I stopnia) z efektami dla poszczególnych modułów, [on-line:] <http://phavi.umcs.pl/at/attachments/2017/0308/190335-efekty-kształcenia.pdf> – 28.11.2020.

i przesyłania informacji”; „dziedzina zajmująca się uporządkowaniem informacji, tak by była ona bardziej przystępna dla odbiorcy”; „dziedzina nauk humanistycznych obejmująca zagadnienia związane z informacją”;

2. architektura informacji jako działalność praktyczna: „szukanie, gromadzenie, zbieranie, uporządkowanie informacji, zajmuje się głównie etykietowaniem, organizacją, wyszukiwaniem, przechowywaniem danych i informacji”; „sposób rozmieszczenia, formatowania i przekazywania informacji”;

3. architektura informacji jako sztuka: „sztuka organizowania, układania, kategoryzowania, wyszukiwania i analizowania informacji dotyczących świata cyfrowego i codziennego”; „sztuka organizowania informacji, tak by użytkownicy mogli dotrzeć do niej i korzystać bez problemów”.

Natomiast studenci studiów licencjackich architekturę informacji utożsamiają wyłącznie z działalnością praktyczną, skoncentrowaną wokół trzech obszarów:

1. architektura informacji jako działalność związana z organizacją i zarządzaniem informacją: „nauka zarządzania i operowania informacją w sferze cyfrowej”; „zarządzanie przestrzenią informacyjną”;

2. architektura informacji jako projektowanie baz danych, stron i serwisów internetowych: „sposób organizowania informacji i projektowania stron WWW”; „dziedzina zajmująca się projektowaniem systemów informacyjnych”; „dziedzina zajmująca się sposobem układania treści, np. w serwisach internetowych”; „tworzenie baz danych i ochrona informacji”;

3. architektura informacji jako tworzenie informacji zorientowanej na użytkownika: „tworzenie informacji i przekazywanie jej w taki sposób, aby był łatwy do zrozumienia i znalezienia dla odbiorcy”; „nauka o informacji, tworzenie jej w sposób prosty do odbioru”; „badanie zachowań użytkowników, oddzielanie informacji nieprawdziwych od rzetelnych, etykietowanie treści”; „architekt informacji odpowiada za to, żeby projekt był przyjazny dla użytkownika”.

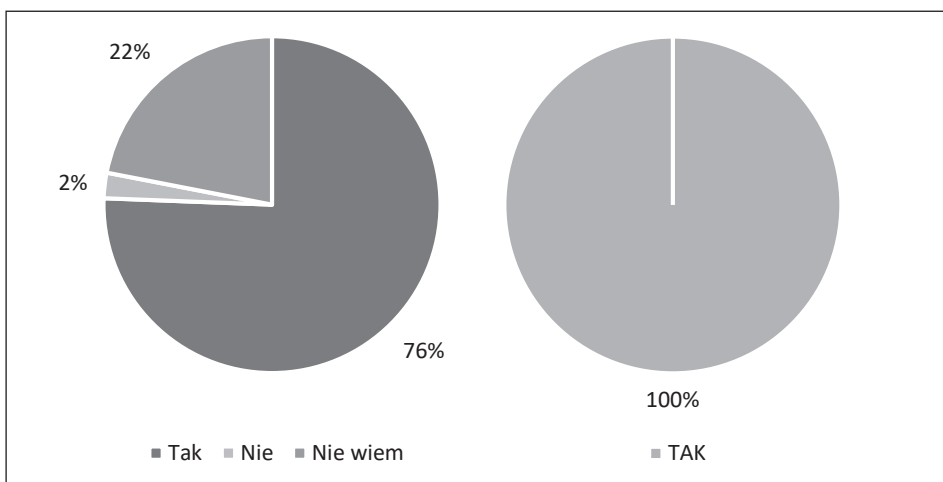
Różnice można wskazać także w postrzeganiu obszarów problemowych dyscypliny. Studenci studiów licencjackich wymieniali m.in. ekologię informacji, zarządzanie i organizację informacji, publikowanie sieciowe, *big data*, bariery informacyjne, tworzenie baz danych, jakość informacji, selekcję i ochronę informacji, etykietowanie treści, badanie zachowań użytkowników informacji oraz projektowanie stron WWW i ocenę treści informacji (analizując wskazania, zauważyć można zbieżność z nazwami przedmiotów, które znajdują się w programie studiów). Z kolei studenci studiów magisterskich jako obszary problemowe AI wskazywali: tworzenie metadanych, bariery komunikacyjne, gromadzenie i uporządkowanie informacji, organizację, pozyskiwanie, wyszukiwanie danych oraz informacji, tworzenie prawidłowych systemów informacyjnych, UX design, badania użytkowników, bazy danych, zarządzanie informacją, ekologię informacji, e-marketing, social media oraz infobrokering.

W niewielkim stopniu zaznaczyły się dysproporcje w zakresie identyfikacji zachodnich i rodzimych badaczy architektury informacji. Wśród studentów studiów licencjackich najczęściej wskazywane były osoby prowadzące zajęcia na kierunku architektura informacji i/lub będące autorami publikacji, z którymi ankietowani zetknęli się w procesie kształcenia. Najwięcej wskazań otrzymali: Zbigniew Osiński,

Wiesław Babik, Sabina Cisek i Stanisław Skórka. Pojedyncze osoby wskazały: Veslavę Osińską, Alvina Tofflera, Renatę Malesę, Wernera Gitta, Petera Morvilla i Ewę Głowacką. Podobną tendencję można zauważyć wśród studentów studiów magisterskich, którzy wymienili: Wiesława Babikę, Sabinę Cisek, Stanisława Skórkę, Zbigniewa Osińskiego, Marzenę Świgoń, Petera Morvilla, Sebastiana Kotułę i Małgorzatę Kowalską.

O znaczenie architektury informacji we współczesnym świecie zapytano zarówno studiujących dyscyplinę, jak i przedstawicieli innych kierunków humanistycznych, społecznych i technicznych. Wśród całej zbiorowości objętych badaniami studentów zauważyć można przypisywanie architekturze informacji dużego znaczenia. Studenci kierunkowi, rekrutujący się spośród osób studiujących na licencjacie, postrzegają architekturę informacji przede wszystkim jako skuteczne narzędzie selekcji i krytycznej oceny danych w dobie nadmiaru informacji: „pozwala określić optymalną strategię »pływania« w morzu informacji”; „pozwala oddzielić informacje zbędne i bezwartościowe od tych potrzebnych”; „pomaga walczyć z nadmiarem informacji”; „segregacja informacji”. Studenci studiów magisterskich dostrzegają rolę architektury informacji jako dziedziny kształtującej umiejętności pozwalające na bycie konkurencyjnym na współczesnym rynku pracy: „przyszłościowa dziedzina ze względu na rozwój”; „architektura informacji odgrywa ogromną rolę we współczesnym świecie, ponieważ ułatwia korzystanie z przekazów informacyjnych, ich dekodowanie”; „pomaga odnaleźć się w ogromnym napływie informacji”; „ma duże znaczenie ze względu na to, że większość usług dostępna jest dzisiaj w Internecie”; „przyszłość leży przed obszarami związanymi z *big data*”.

Wśród studentów innych kierunków zauważyć można różnice w postrzeganiu znaczenia architektury informacji pomiędzy studentami informatyki a przedstawicielami kierunków humanistyczno-społecznych (zob. wykres 4).

Wykres 4. Znaczenie architektury informacji we współczesnym świecie – deklaracje studentów innych kierunków

Aż 76% studentów UMCS uważa, że architektura informacji ma znaczenie we współczesnym świecie, 22% udzieliło odpowiedzi „nie wiem”, a jedynie 2% uważa, że nie ma ona znaczenia. Ci ostatni używali następujących argumentów: „coraz bardziej się od tego odchodzi, gdyż teraz wszystko jest scyfryzowane i wszystkie zasoby można znaleźć w Internecie”; „ponieważ świat rozwija się dużo szybciej, niż ktoś jest w stanie zaplanować AI”. Studenci informatyki jednomyślnie dostrzegają rolę AI we współczesnym świecie. Uważają że: „w dzisiejszych czasach technologia ma ogromne znaczenie i warto się na ten temat uczyć”; „informacje powinny dostać się do konsumentów szybko, i powinny to być informacje, które chcemy zobaczyć”; „dziedziny nauki związane z udostępnianiem informacji są bardzo istotne”; „w świecie, gdzie dominuje Internet oraz szybki przepływ informacji, istotna jest zdolność do jej selekcji”; „to, w jaki sposób budowana jest informacja, znacznie wpływa na jej odbiór”; „w dzisiejszych czasach informacje muszą być przekazywane szybko i przejrzysto np. poprzez obrazy”.

Jak studenci postrzegają miejsce absolwentów architektury informacji na rynku pracy? Zarówno osoby z UMCS niestudiujące na tym kierunku, jak i z WAT jako zawód najbardziej kojarzony z kompetencjami właściwymi dla absolwenta architektury informacji wskazali informatyka. Studenci UMCS na drugim miejscu wymieniali dziennikarza, a następnie m.in. programistę, grafika, projektanta stron WWW, architekta czy redaktora. Pojawiły się też pojedyncze wskazania zawodów jak: historyk, polityk, nauczyciel czy reporter, co można wiązać ze specyfiką kierunków, na których studiują respondenci biorący udział w ankiecie (produkcja medialna, germanistyka, portugalistyka, romanistyka). Studenci informatyki jako zawody kojarzące się z architekturą informacji wskazali – poza informatykiem – programistę, projektanta stron internetowych, designera stron internetowych, projektanta systemów, ale także: grafologa i pracownika związanego z mediami (zob. wykres 5).

Wśród potencjalnych miejsc pracy i zawodów studenci architektury informacji pierwszego i drugiego stopnia zgodnie wskazali bibliotekę. Prawdopodobnie wiąże

Studenci UMCS

Studenci WAT

Wykres 5. Zawody kojarzące się z architekturą informacji

Źródło: opracowanie własne

Studenci studiów licencjackich

Studenci studiów magisterskich

Wykres 6. Miejsce pracy absolwenta kierunku architektura informacji

Źródło: opracowanie własne

się to z tym, że program praktyk zawodowych na kierunku architektura informacji oparto w ośrodku lubelskim na wzorcach wypracowanych wcześniej dla wygaszonego kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, wykorzystując bazę potencjalnych pracodawców, przygotowaną dla zlikwidowanego kierunku, której znaczną część stanowiły placówki biblioteczne. Studenci wymieniali również: firmy infobrokerskie, agencje reklamowe, branżę IT, social media, analityków danych, projektantów serwisów i stron WWW, webmasterów czy projektantów grafiki (zob. wykres 6).

Podsumowanie

W świetle przeprowadzonych badań stwierdzić można, że świadomość studentów w zakresie architektury informacji, obejmująca jej rozpoznawalność, zasób wiedzy na temat jej specyfiki, funkcji i znaczenia w świecie zdominowanym przez technologie, utrzymuje się na średnim poziomie. Pozytywnie ocenić należy fakt, że studenci spoza kierunku, mimo że nie znają fachowej wykładni terminu, intuicyjnie poprawnie kojarzą go z dziedziną odnoszącą się do kwestii organizacji, zarządzania i projektowania informacji i dostrzegają jej dużą rolę we współczesnym społeczeństwie. Doceniają także wiedzę, umiejętności i kompetencje, w które wyposażają studia na kierunku architektura informacji, oceniając je jako przydatne na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy.

Badania potwierdziły procesualność w kształtowaniu się świadomości i wiedzy studentów na temat architektury informacji. Jej wyższy (pogłębiony) poziom obserwujemy u studentów na drugim stopniu kształcenia. Uznać można zatem, że wzrost ten łączy się bezpośrednio ze zdobywaniem wiedzy i specjalistycznych umiejętności oraz dojrzałością społeczną nabywaną w procesie socjalizacji studenckiej.

Aneks

Ankieta nr 1 (wzór) – przeznaczona dla studentów innych kierunków niż architektura informacji

1. Czy kiedykolwiek zetknął/zetknęła się Pan/Pani z nazwą „architektura informacji”?
 - a. Tak
 - b. Nie
2. Jeśli tak, to gdzie?
3. Co to jest według Pana/Pani architektura informacji?
4. Czy Pana/Pani zdaniem architektura informacji ma znaczenie we współczesnym świecie?
5. Jakie zawody kojarzą się Panu/Pani z architekturą informacji?

Ankieta nr 2 (wzór) – przeznaczona dla studentów kierunku architektura informacji

1. Gdzie po raz pierwszy zetknął/zetknęła się Pan/Pani z nazwą „architektura informacji”?
2. Proszę podać w oparciu o posiadaną wiedzę definicję „architektury informacji”?
3. Jakie zna Pan/Pani nazwiska badaczy (polskich i światowych) zajmujących się problematyką architektury informacji?
4. Czym zajmuje się architektura informacji? Proszę wskazać jej obszary problemowe.
5. Jakie znaczenie Pana/Pani zdaniem ma architektura informacji we współczesnym świecie?
6. Gdzie Pana/Pani zdaniem można pracować po ukończeniu kierunku architektura informacji?
7. Jakie są Pana/Pani plany zawodowe po ukończeniu studiów?

Bibliografia

- Chmielewski P., *Architektura informacji i Światowy Dzień Architektury Informacji*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2019, nr 1 (22), s. 190–197.
- Durkheim E., *O podziale pracy społecznej*, tłum. K. Wakar, Warszawa 1999.
- Durkheim E., *Zasady metody socjologicznej*, tłum. J. Szacki, Warszawa 2000.
- Has-Tokarz A., Malesa R., *Architektura informacji w ofercie dydaktycznej Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie – od koncepcji do realizacji*, „Folia Bibliologica” 2017, vol. 59, s. 201–214.
- Kozyr-Kowalski S., *Świadomość społeczna, uczyłowiec i ubytowanie wiedzy*, [w:] *Człowiek i kultura. Liber amicorum. Studia poświęcone Profesorowi Mirosławowi Nowaczykowi*, red. Z. Stachowski, Warszawa-Tyczyn 2001, s. 23–50.
- Łobocki M., *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków 2010.
- Malesa R., *Kształcenie akademickie bibliotekarzy. Doświadczenia ośrodków krajowych w kontekście zmian*, „Bibliotekarz” 2020, nr 5, s. 4–8.
- Malesa R., *Librarian or Information Architect? Trends in the Academic Education of Information Workers in Poland*, „Information, Communication, Society” 2020, s. 94–96, [on-line:] http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/52747/2/2020_Malesa_R-Librarian_or_Information_Architect_94-95.pdf – 28.11.2020.
- Matysek A., *Architektura informacji – nowy kierunek studiów na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” 2019, t. 17, s. 364–371.
- Matysek A., *Architektura informacji w piśmiennictwie zagranicznym 1982–2018. Analiza ilościowa*, „Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” 2018, t. 56, nr 2 (112), s. 88–111.
- NASK, *Nastolatki 3.0. Raport z badania*, Warszawa 2017.
- Porównanie efektów kształcenia dla programu kształcenia na kierunku Architektura informacji (studia I stopnia) z efektami dla poszczególnych modułów*, [on-line:] <http://phavi.umcs.pl/at/attachments/2017/0308/190335-efekty-ksztalcenia.pdf> – 28.11.2020.
- Prensky M., *Digital Natives, Digital Immigrants*, „On the Horizon” 2001, Vol. 9, No. 5, s. 1–6.
- Resmini A., Rosati L., *Pervasive Information Architecture: Designing Cross-Channel User Experiences*, Burlington, MA 2011.
- Robins D., *Information Architecture in Library and Information Science Curricula*, „Bulletin of the American Society for Information Science and Technology” 2002, Vol. 28, Iss. 2, s. 20–22, [on-line]: <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/bult.231> – 18.12.2020.
- Roszkowski M., *Każda reprezentacja jest interpretacją – w stronę hermeneutycznej koncepcji architektury informacji*, „Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” 2019, t. 57, nr 2 (114), s. 61–79.
- Skórka S., *Architektura informacji – krótki przewodnik*, [w:] *Zawód infobroker: polski rynek informacji*, red. S. Cisek, A. Januszko-Szakiel, Warszawa 2015, s. 260–275.
- Skórka S., *Architektura informacji*, [w:] *Nauka o informacji*, red. W. Babik, Warszawa 2016, s. 555–575.

- Skórka S., *Architektura informacji. Nowy kierunek informacji naukowej*, „EBIB” 2002, nr 11, [on-line:], <http://www.ebib.pl/2002/40/skorka.php> – 28.11.2020.
- Skórka S., *Nowe wyzwania architektury informacji*, „Bibliotheca Nostra” 2016, nr 2 (44), s. 10–22.
- Skórka S., *Strategie poszukiwania informacji w edukacyjnym systemie hipertekstowym*, „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 2005, t. 13, nr 2, s. 43–48.
- Świadomość społeczna, [hasło w:], *Encyklopedia PWN*, [on-line:] <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/swiadomosc-spoeczna;3984380.html> – 28.11.2020.
- Tafiłowski P., *Architektura informacji jako problem badawczy informatologii*, „Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” 2016, t. 54 (2), s. 37–47.
- Wurman R.S., *Information Architects, Graphis Publications*, New York 1997.
- Ziółkowski M., *Przyczynek do sposobu pojmowania świadomości społecznej*, [w:] *Świadomość jednostkowa a świadomość społeczna*, red. J. Brzeziński, L. Nowak, Warszawa–Poznań 1984, s. 9–36.
- Ziółkowski M., *Wiedza, Jednostka. Społeczeństwo. Zarys koncepcji socjologii wiedzy*, Warszawa 1989.

Perception of information architecture by students at selected universities in Poland in the light of a survey

Abstract

This article presents research results on the social (here: students') recognition of information architecture as an educational path, awareness of the role and importance of information architecture (Eng. IA, *information architecture*) in a world dominated by technology. It also reviews the knowledge of the specifics of this subject matter as well as the perspectives, skills and job opportunities stemming from academic training in this discipline. The research paradigm is the interpretation of “collective consciousness” proposed by Emile Durkheim (*The Division of Labour in Society*, 1990), who sees it as a collection of widely distributed and accepted views, ideas and beliefs that are becoming patterns or blueprints for thinking in a particular society. Collective consciousness is a process by nature, it crystallizes over time as a result of individual experiences and environmental influences.

This article presents the results of a survey conducted among students of two faculties of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin and (for contrast) students at the Military University of Technology in Warsaw. The research includes comparative analysis on identifying possible differences in perceiving IA by students of this course, those studying other areas of humanities and social sciences, such as media production, German studies, Portuguese studies, Italian studies, as well as students of hard sciences, i.e. computer science.

Keywords: information architecture, academic education, social awareness, collective awareness, social attitudes.